

Nieuwe pensioenwet: wat betekent het voor u?

Op 1 juli 2023 is de nieuwe pensioenwet in gegaan. Nederland staat bekend als een land waarin pensioenen goed zijn geregeld. Met de nieuwe wet zorgen we ervoor dat dat in de toekomst zo blijft. Ook voor u, uw kinderen en kleinkinderen.

U zult nu nog niet meteen veranderingen merken. Er komt eerst een overgangsfase van een paar jaar. Het kost namelijk tijd om alle pensioenregelingen aan de nieuwe wet aan te passen.

Wat blijft hetzelfde?

Het uitgangspunt van de nieuwe wet blijft dat we ons pensioen gezamenlijk opbouwen. En dat we financiële risico's met elkaar delen. Werkgevers en werknemers leggen premie in, pensioenuitvoerders beleggen dat geld en keren de pensioenuitkeringen uit.

En wat verandert er?

De afgelopen jaren gingen de meeste pensioenen niet of nauwelijks omhoog. In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenuitvoerders de opbrengst van hun beleggingen sneller gebruiken om de pensioenen te verhogen. Omgekeerd werkt het ook: als het flink tegenzit, kunnen de pensioenen ook omlaag. De nieuwe pensioenwet regelt wel dat er buffers zijn om dat zo veel mogelijk op te vangen.

De nieuwe pensioenwet zorgt er ook voor dat het duidelijker en persoonlijker wordt hoeveel pensioen er is opgebouwd. Het pensioen van een deelnemer is voortaan alle premie die namens die deelnemer is betaald, plus het rendement dat dit geld heeft opgeleverd.

Wat ook verandert, is dat de premie die werknemers betalen op elke leeftijd ten gunste komt van hun eigen pensioen. In het vorige systeem bouwde u het meeste pensioen op aan het einde van uw loopbaan. Kreeg u laat in uw carrière een andere baan of werd u werkloos, dan kon dat grote gevolgen hebben. De nieuwe wet voorkomt dat. De wet sluit zo beter aan bij onze tijd: mensen werken tegenwoordig niet meer veertig jaar voor één baas.

Wanneer gaan de veranderingen in?

De nieuwe pensioenwet is op 1 juli 2023 ingegaan, maar het duurt even voordat u de gevolgen daarvan merkt. Er komt eerst een overgangsfase van een aantal jaren. In die periode gaan werkgevers, vakbonden en pensioenuitvoerders met elkaar bespreken hoe ze alle regelingen kunnen aanpassen aan de nieuwe wet.

Tot die tijd zijn er meerdere plekken waar u informatie kunt vinden over het nieuwe pensioen. Op www.onsnieuwepensioen.nl staat alles zo duidelijk mogelijk uitgelegd. Via TV, radio en social media komt er vanaf augustus ook informatie over de nieuwe pensioenwet. Er is ook een website speciaal voor professionals die aan de slag gaan met het nieuwe stelsel: www.werkenaanonspensioen.nl.

Mijn pensioen

Wat moet ik doen?

Voor de overgang naar het nieuwe stelsel hoeft u zelf niks te doen. Wel is het goed om uw contactgegevens te controleren en zo nodig aan te passen, bij de verschillende pensioenuitvoerders waar u nu en in het verleden pensioen hebt opgebouwd. Welke dat zijn, kun u zien via www.mijnpensioenoverzicht.nl.

Hoe kan ik mijn stem laten horen over de veranderingen van mijn pensioen?

Vakbonden en werkgeversvertegenwoordigers maken eerst afspraken over de nieuwe pensioenregeling. Actieve deelnemers maar ook mensen die ondertussen ergens anders werken (slapers) en gepensioneerd kunnen in die fase hun stem laten horen; bij de vakbond of bij de speciaal opgerichte vereniging van slapers en gepensioneerd. In andere gevallen maakt de werkgever afspraken over pensioen met de ondernemingsraad. Neem dan contact op met hen als u ideeën heeft over welke afspraken gemaakt moeten worden voor de nieuwe pensioenregeling.

Wanneer hoor ik wat het voor mij betekent?

Werkgevers gaan nu aan de slag met vakbonden en ondernemingsraden om nieuwe afspraken te maken over de nieuwe pensioenregeling. Die afspraken publiceren ze uiterlijk in 2025 op de websites van de pensioenuitvoerders. Daar kunt u dan lezen wat de gevolgen zijn voor pensioenuitkeringen. Het gaat hier om gemiddelden voor bepaalde leeftijdsgroepen. Dat is informatie op hoofdlijnen. Daarna zullen pensioenuitvoerders berekenen wat de gevolgen voor uw pensioen zijn.

Ik ben al met pensioen, gelden de veranderingen dan ook voor mij?

Ja. De veranderingen gelden voor iedereen die pensioen heeft opgebouwd. We bouwen ons pensioen samen op, dus we stappen ook samen over. Maar dat betekent niet dat alles verandert. Als u al een pensioenuitkering ontvangt van een verzekeraar, dan loopt die door in de nieuwe situatie.

Worden mensen tussen de 40 en 50 jaar benadeeld bij de overgang?

Voor mensen van ongeveer 40 tot 50 jaar die al 25 jaar voor pensioen sparen bij een pensioenfonds, geldt dat zij de afgelopen jaren hebben meebetaald aan de opbouw van het pensioen van hun oudere collega's. Maar in de nieuwe situatie doen jongere collega's dat later niet meer voor hen. Bij het omzetten van pensioenaanspraken naar een nieuw contract, moeten sociale partners zorgen voor een evenwichtige overgang. Ze moeten dus ook rekening houden met de belangen van deze groep deelnemers. Ze zullen in hun transitieplan afspraken opnemen als blijkt dat compensatie nodig is om die evenwichtigheid te bereiken.

Vallen ambtenaren ook onder het nieuwe stelsel?

Ja, deze nieuwe wet geldt voor iedereen. Ambtenaren zijn aangesloten bij het ABP. De nieuwe wet geldt vanzelfsprekend ook voor dit pensioenfonds.

Vallen politici ook onder het nieuwe stelsel?

De meeste Nederlanders betalen iedere maand premie aan een pensioenfonds. Dat loopt via de werkgever. Ze leggen geld in, en dat geld wordt namens hen belegd voor hun toekomstige pensioen. Bij de pensioenen van politici is er ooit voor gekozen dit anders te regelen. Zij sparen niet bij een fonds. Hun pensioen wordt direct uit de begroting van de overheid betaald. Dat gold tot 2001 ook voor militairen. Voor hen is er dus geen geld ingelegd. Dat willen we op termijn wel veranderen. Er komt dan ook geld in een pensioenfonds voor politici. Dat fonds moet uiteraard ook voldoen aan de nieuwe pensioenwet.

Wat kan ik doen als ik het bijvoorbeeld niet eens ben met de bedragen die ik te zien krijg of de uitleg die ik krijg?

Dan kunt u een klacht indienen bij uw pensioenfonds of verzekeraar. Die moet uw klacht dan beoordelen. Komt u er samen niet uit? Dan kunt u een geschil voorleggen bij een speciale instantie de 'Geschilleninstantie'. Die begint op 1 januari 2024. Deze instantie geeft een bindend advies, tenzij u kiest voor een niet-bindend advies. In het laatste geval kunt u daarna ook naar de rechter.

Het proces

Hoe krijgt de overgang naar het nieuwe stelsel straks vorm?

Als straks uw pensioen is aangepast aan de nieuwe pensioenwet, kunt u precies zien hoeveel vermogen u heeft opgebouwd. Nu is dat nog niet zo bij pensioenfondsen. Zij houden nu een administratie bij waarin van iedere actieve deelnemer een pensioenaanspraak staat. Die aanspraak moeten ze gaan omrekenen naar een vermogen dat u heeft opgebouwd voor uw pensioen. Dat is een ingewikkelde klus voor de fondsen, maar het maakt het voor u straks heel makkelijk: u kunt dan precies zien hoeveel pensioenvermogen u al hebt opgebouwd. De wet eist dat die omrekening eerlijk gebeurt. Het is niet toegestaan dat bepaalde groepen erop vooruit gaan terwijl anderen erop achteruit gaan.

Hoe wordt het moment van overstappen naar de nieuwe regeling bepaald?

Het moment van overstappen bepalen alle betrokken partijen in onderling overleg.

Als het pensioen is ondergebracht bij een pensioenfonds, dan bepalen werkgevers, vertegenwoordigers van werknemers en het fonds wanneer dat moment is. Er zit wel een grens aan: het mag niet later dan 1 januari 2028.

Als het pensioen is ondergebracht bij een verzekeraar, dan beslist de werkgever samen met vertegenwoordiging van werknemers wanneer ze overstappen naar een nieuwe pensioenregeling. Of dat men blijft in de bestaande regeling en dus gebruik maakt van het voor hen beschikbare overgangsrecht.

Moet ik me ergens aanmelden om later niet met lege handen te staan?

Wat het nieuwe pensioenstelsel voor u gaat betekenen is op dit moment nog niet bekend. Wel is bepaald dat de nieuwe pensioenafspraken evenwichtig moeten zijn. Het is niet toegestaan dat sommigen erop achteruit gaan en anderen erop vooruit gaan. Alle betrokkenen, u ook, kunnen in deze fase hun stem laten horen bij de vakbond of bij een voor dit doel speciaal opgerichte vereniging. In die vereniging zitten gepensioneerden en mensen die ondertussen ergens anders werken. In andere gevallen neemt u contact op met de ondernemingsraad als u vragen heeft over het nieuwe stelsel en wat het voor u betekent.

Wat is de einddatum van de transitiefase?

Op 1 januari 2028 moeten alle pensioenen zijn overgezet naar het nieuwe systeem. Het kan zijn dat de pensioenregelingen die aangepast moeten worden, al eerder dan 2028 aangepast zijn. Maar het zou ook kunnen dat er toch meer tijd nodig is. Als blijkt dat pensioenuitvoerders echt tegen knelpunten aanlopen, dan kan er nog worden besloten om de pensioenfondsen, verzekeraars en premiepensioeninstellingen meer tijd te geven dan tot 2028.

Het nieuwe pensioenstelsel

Ik zit bij een pensioenfonds. Waarom kan ik er niet voor kiezen in het oude pensioenstelsel te blijven?

Er zijn een paar redenen waarom dat niet kan.

Ten eerste is de basis van ons pensioen dat we samen de risico's delen. We doen dit als collectief. Zo kunnen we financiële tegenslagen opvangen als het economisch tegenzit. Maar dat werkt alleen als we het ook echt samen doen; niet als mensen in verschillende pensioensystemen zitten.

Ten tweede is het op termijn heel nadelig om achter te blijven in het oude systeem. De mensen die daarin zitten, worden steeds ouder en er komen geen nieuwe mensen meer bij. Het pensioengeld kan dan alleen nog maar voorzichtig worden belegd, en levert niet zo veel meer op. U verliest al snel koopkracht als u in dat oude pensioenstelsel zou blijven zitten.

Ten slotte brengt het extra kosten met zich mee om twee pensioensystemen in de lucht te houden. En het wordt ook voor iedereen een stuk ingewikkelder als er twee pensioenstelsels naast elkaar bestaan.

Als het persoonlijker wordt, kan ik dan straks ook zelf beschikken over mijn pensioenpot?

Nee. We blijven pensioen gezamenlijk opbouwen en de risico's met elkaar delen. Het beheer doen we dus nog steeds gezamenlijk, via een pensioenuitvoerder. Wel wordt het voor iedereen duidelijker wat u zelf precies heeft opgebouwd en ingelegd samen met uw werkgever.

Gaat mijn pensioen nu iedere maand omhoog of omlaag?

Nee. Als voor uw pensioen de nieuwe regels gaan gelden dan wordt uw pensioen eens per jaar aangepast. Uw pensioen verandert dus niet elke maand. In de nieuwe wet kunnen pensioenen sneller omhoog, maar dat merkt u dus maar één keer per jaar. De afgelopen jaren gingen de pensioenen bijna nooit omhoog. Dat ging vaak niet omdat pensioenfondsen flinke buffers moesten opbouwen. In het nieuwe stelsel kunnen ze de opbrengst van hun beleggingen sneller gebruiken om de pensioenen te verhogen. Omgekeerd werkt het ook: als het tegenzit, kunnen de pensioenen omlaag. De nieuwe pensioenwet regelt wel dat er reserves zijn om dat zo veel mogelijk op te vangen. Ook mogen pensioenfondsen of verzekeraars de verandering in de uitkering spreiden over meerdere jaren. Dat draagt bij aan stabielere pensioenuitkeringen.

Hoe voorkomen pensioenfondsen dat pensioenen bij tegenvallende rendementen omlaag moeten?

Dat is nooit helemaal te voorkomen. Maar er zijn wel een paar dingen ingebouwd om de kans dat dat gebeurt kleiner te maken. Ten eerste kan ieder pensioenfonds ervoor kiezen om een reserve aan te leggen. Die reserve werkt als een buffer als het even wat minder gaat. In dat geval kan de pensioenuitvoerder de reserve gebruiken voor de pensioenen. En als het economisch weer beter gaat, kan de reserve weer worden aangevuld. Daarnaast mogen fondsen verliezen uitsmeren over 10 jaar. Het kan namelijk goed zijn dat het na een tijdje economisch weer beter gaat. Het verlies kan dan mogelijk worden gecompenseerd. Pensioenregelingen die worden uitgevoerd door verzekeraars, bieden vast of gegarandeerd pensioen dat niet omlaag gaat.

Is er straks nog wel pensioen over voor jongeren?

Ja. De veranderingen gaan over het pensioen dat loopt via de werkgever. Bij dit pensioen wordt gespaard voor uw toekomstige pensioenuitkering. In het nieuwe systeem werkt het heel simpel: uw opgebouwde pensioen bestaat uit de voor en door u ingelegde premies plus het daarover gemaakte rendement. Daar gaan nog wel de kosten om het pensioen te beheren vanaf.

Algemeen

Wat is pensioen?

In Nederland bestaat het pensioen uit drie onderdelen. Dat was in het oude systeem zo, en dat blijft ook in het nieuwe systeem zo. Het eerste deel is de AOW. Iedereen die in Nederland woont, heeft recht op AOW. Het tweede deel van het pensioen bestaat uit pensioenen die mensen via hun werkgever opbouwen. Werkgevers en -nemers betalen premie, pensioenuitvoerders beleggen die premie en betalen na de pensioenleeftijd een uitkering. Het derde deel van het pensioen zijn individuele verzekeringen of spaar- en beleggingsproducten. Die heeft niet iedereen, maar kan men wel zelf regelen. Denkaan lijfrenten, koopsommen en levensverzekeringen. Daarmee spaart u bijvoorbeeld voor extra pensioen, op een manier die (net als het tweede deel) belastingtechnisch aantrekkelijk is. Ook zelfstandigen kunnen kiezen voor deze individuele pensioenvoorziening.

Wie regelt mijn pensioen?

De nieuwe pensioenwet gaat over het pensioen dat loopt via de werkgever. Een pensioenfonds of verzekeraar belegt de premie die je voor je pensioen afdraagt. Vaak is er sprake van een bedrijfstakpensioenfonds. Bij welk fonds of verzekeraar u bent aangesloten, kunt u zien op www.mijnpensioenoverzicht.nl

Wanneer krijg ik pensioen?

U krijgt AOW na het bereiken van de pensioenleeftijd. Die zal in de toekomst verschuiven. Wat uw pensioenleeftijd wordt, hangt af van uw geboortedatum en van de levensverwachting van mensen in de toekomst. Voor een schatting hiervan kunt u terecht op www.svb.nl. Het pensioen dat u heeft opgebouwd via uw werkgever kan op de pensioenleeftijd ingaan, maar u kunt er meestal ook voor kiezen om het enkele jaren eerder te laten ingaan. Dan wordt het wel een iets lagere uitkering.

Hoeveel pensioen krijg ik?

Iedereen die in Nederland heeft gewoond, krijgt later AOW. (Voor mensen in Caribisch Nederland ligt dat anders.) Daarnaast bouwen veel Nederlanders pensioen op via hun werkgever. Hoeveel aanvullend pensioen u opbouwt, hangt af van uw salaris en hoeveel premie u en uw werkgever betalen. Uw bedragen kun u vinden op www.mijnpensioenoverzicht.nl.